

Нити смо победници, нити смо поражени

Објављено: 06.10.2016.год.

Писмо КУМОДРАЖ (Дарко Новаковић)

Именице победа и пораз су супротности – антоними, а глаголи победити и поразити су синоними – имају исто значење! Свеједно је да ли смо побеђени или поражени. Свеједно је и да ли смо некога победили или поразили. Било би боље да смо стални победници, али то није увек могуће. Некада смо победници, некада поражени. Зато морамо неговати победнички дух, стално се дизати, устајати да будемо спремни на борбу непрестану. Како у животу, тако и у језику.

Новинарство је у 20. веку пресудно доприносило развоју српског језика. Огроман је утицај на развој књижевног језика првих новинара „Политике” у епоси с почетка прошлог века.

Данас је разлика између „жуте” и „озбиљне” штампе сасвим мала. Свакодневним, кафанским и уличним језиком медији подилазе најнижем укусу. Језик „вести с естраде” почео је освајати политичке, културне и, нарочито, спортске рубрике. Посебан „допринос” ружењу српског језика даје мешавина жаргонског и разговорног енглеског и истог таквог српског језика. Такав малограђански, англосрпски језик продире у све медије. Први су га почели користити рок критичари, а потом новинари који прате моду, филм...

Један од задатака новинара требало би да буде неговање доброг језика читалаца, слушаалаца и гледалаца. Узор у књижевном језику не представља само језик популарних књижевника већ и језик угледних новинара, уметника, научника и других јавних личности.

У српским медијама постоји велики број правописних грешака и примера непоштовања језичке норме. Док број медија данас неконтролисано расте, језичка култура се урушава, а лекторске службе се у њима гасе.

Не осуђујемо језик медија глобално, јер постоји и доста позитивних примера медијског извештавања, које је потребно стално истицати. „Политика” је увек на том путу, уз свеколике грешке које се јављају и у нашем листу.

Новинарски текстови, од којих се очекује највећи степен разумљивости и тачности, у наслову, поднаслову и самом тексту засићени су разним облицима страних, **најчешће енглеских речи. Изрази као што су имплементација, едукација, фенси кафић, светски мастерс, српски фармер, менаџмент, онлајн, парти, онлајн куповина, пеј-пал рачун, прајм-тајм, оглашавање у оф-тајму, санкције и слично само су неки од примера које налазимо у српским медијима.**

Језик је део културног идентитета свакога народа и, иако је жива творевина и подложен разним менама, задатак је његових говорника, нарочито оних који имају одређене јавне улоге, да негују дотерани и уређени језични стил. У томе је веома важна улога новинара да начином на који језички обликују поруку утичу на шире језичне тежње и спречавање шума у споразумевању.

Положај српскога језика уређен је чланом 10 Устава Републике Србије, где се каже да су у службеној употреби српски језик и ћирилично писмо и да се службена употреба других језика и писама уређује законом, на основу Устава. Међутим, уопште не постоји пратећа законска регулатива и обавеза употребе српског језика у различитим подручјима друштвеног живота, а посебно у јавној комуникацији. Закон о јавној употреби српскога језика био би важан корак напред у решавању овог проблема. Њиме би се, колико је то могуће, заштитио положај и улога српскога језика и заштитили грађани и њихово право да разумеју сваку поруку јавности. Доношење овог закона требало би да осигура улазак Србије у Европску унију као вишејезичну и вишеетничку заједницу с већ уређеним начином заштите српске језичке и културне баштине, чиме би се допринело очувању српског идентитета и суверености.

Својим капиталним делом „Рат за српски језик и правопис” из 1847. године Ђуро Даничић је допринео победи Вукове визије српског језика.

Имамо језик који је разумљив и пастиру и академику. Имамо ћирилицу, писмо које је савршено за српски језик; имамо, али слабо користимо.

После свих наших заблуда са Југославијом и југословенством, данас, 169 година после Ђуриног рата, својим немаром и узмицањем, или ради политичке коректности, дошли смо у ситуацију да се угрожени српски језик опет мора бранити и да се опет морамо борити за његов и свој опстанак. Морамо се вратити на почетак 20. века и неговати српски језички израз и писмо.

Да нам се не би поновила недавна историја када смо у СФРЈ имали српскохрватски (српски) језик. На развалинама Југославије никле су нове државице и сада свака има свој језик којем име дају према имену завичаја. Само да не буде српски. А то што својатају српске писце и њихова дела и писане споменике на српском језику, подразумева се. Подразумева се и преписивање српске граматике.

Наши Муслимани, нови народ, производ Брозове револуције, распадом СФРЈ престали су да буду народ и сада су то Бошњаци. Не бранимо им, али нису променили само своје име, него сад више не говоре српски, него босански/бошњачки.

Босански им је матерњи, а српски страни језик пошто у држави Србији пред вишим судовима имају преводиоце за босански језик у судским споровима! Сви који тврде да им је матерњи босански, црногорски... нека завире у своја сведочанства о завршеним основним и средњим школама. Нека провере у њима на којем су се језику описменили.

Који год Бошњак неће да говори српски у Србији и да пише ћирилицом, нека му је са срећом, нећемо се због тога ни љутити ни свађати, само нека не својата српску културну баштину измишљајући јој имена према потребама појединих домаћих политичара и страних татора.

За почетак нека нам оставе на миру Повељу Кулина бана с краја 12. века, за коју измишљају да је писана тим новоименованим, босанским језиком.

Док се такве ствари политички и културно не рашчисте, „Политика“ уз помоћ Министарства културе и информисања наставља своју акцију „(Са)чувајмо српски језик“. Новина у односу на прошлу годину јесте да се у овогодишњу акцију укључило и Министарство просвете и културе Републике Српске, тако да ћемо и тамо држати трибине о српском језику. Једна је већ одржана у Требињу, а у наредном периоду гостоваћемо и у Бањалуци и Бијељини.

Подсећамо вас да смо прошле године објавили 107 текстова из језика које су већином написали наши лингвисти. По реакцијама читалаца видели смо да за те теме влада изузетно велико интересовање. Зато ћемо у наредном периоду, из дана у дан, најмање 60 дана за своје читаоце поново уступити простор нашим најугледнијим лингвистима и писцима на тему српскога језика и ћирилице. Циљ нам је, као и до сада, ширење, неговање и унапређење српског језичког израза и културе. И ништа више. Очекујемо ваше реакције, као и прошле године. Већину ваших смислених и уљудних коментара ћемо објавити или у штампаном или у електронском издању.

Први текст новог циклуса прочитаћете већ у нашем сутрашњем броју.

Градмир Аничичић,
Политика